

Az SH-4/13 projekt erdőállapot-felmérési módszertani koncepciója

Standovár Tibor

ELTE Növényrendszertani, Ökológiai
és Elméleti Biológiai Tanszék

Egy kis magyarázkodás bevezetés helyett

- A megtisztelő felkérésnek örömmel eleget tesztek, bár:
  - projektünk célja az itt tárgyalttól eltérő, így módszertanunk közvetlenül nem biztos, hogy hasznosítható.....
  - a módszertan még fejlesztés alatt van, így inkább tervekről mint kész protokollról tudok beszámolni

Így amiről beszélni fogok

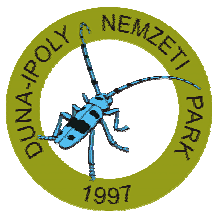
- Az SH-4/13 projekt rövid bemutatása
- Erdőfelmérésünk célja, a módszertan főbb elvi vonásai
- Előkészületek:
  - Irodalmi áttekintés
  - Távérzékelés alkalmazhatóságának vizsgálata

Így amiről beszélni fogok

- Ami jelenlegi elképzeléseinkről most tudható
  - Technikai megoldások
  - Változók köre
  - Minőségbiztosítás
- Kapcsolódás az SH-4/8-as projekthez és a Natura 2000 monitorozáshoz

Erdei életközösségek védelmét megalapozó többcélú állapotértékelés a magyar Kárpátokban

SH-4/13 Svájci-Magyar Együttműködési Program

Motivációink

- Védett erdei életközösségeink hosszú távú megőrzése csak úgy garantálható, ha a védelmüket megalapozó kezelési tervek a természetvédelmi helyzetüket pontosan leíró adatokon alapulnak

Motivációink

- Védett erdei életközösségeink hosszú távú megőrzése csak úgy garantálható, ha a védelmüket megalapozó kezelési tervek a természetvédelmi helyzetüket pontosan leíró adatokon alapulnak
- Ehhez az erdőlakó fajok igényei szempontjából releváns tematikájú, megfelelő tér- és időbeli felbontású adatokra van szükség

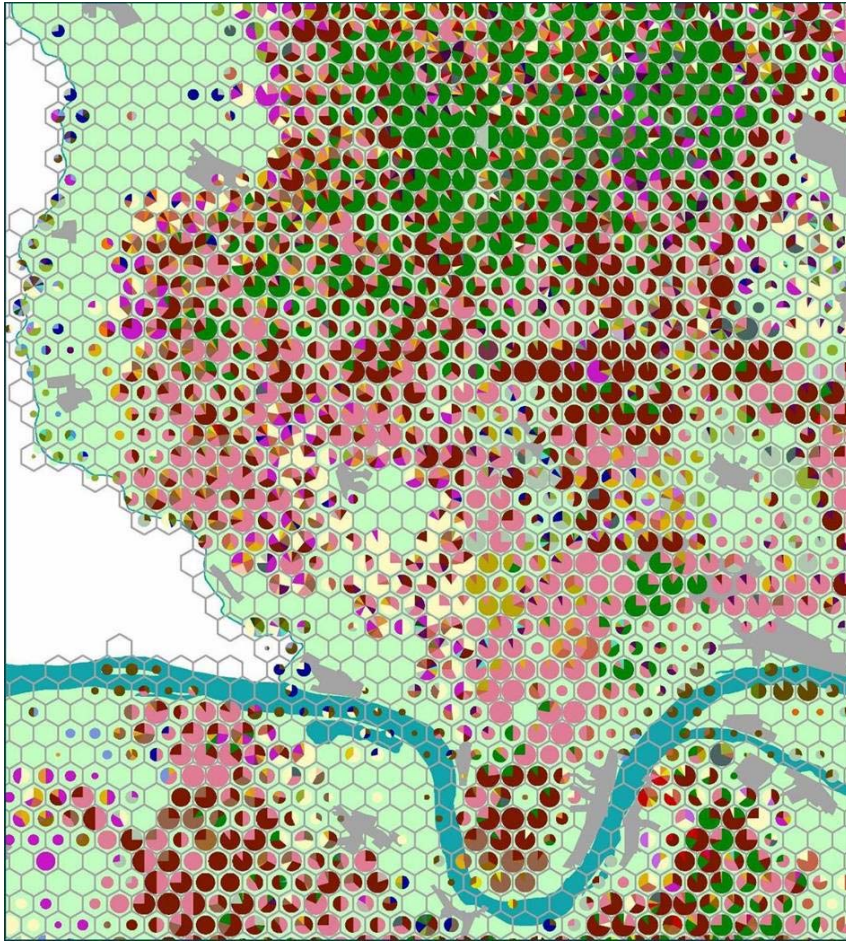
Motivációink

- Védett erdei életközösségeink hosszú távú megőrzése csak úgy garantálható, ha a védelmüket megalapozó kezelési tervek a természetvédelmi helyzetüket pontosan leíró adatokon alapulnak
- Ehhez az erdőlakó fajok igényei szempontjából releváns tematikájú, megfelelő tér- és időbeli felbontású adatokra van szükség

Azonban nem rendelkezünk a fenti elvárásoknak megfelelő információval!

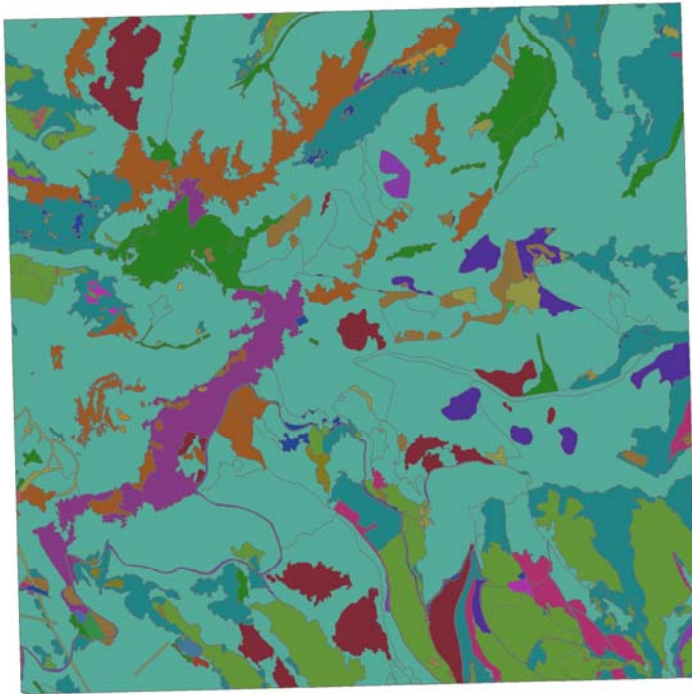

Létező információk korlátai

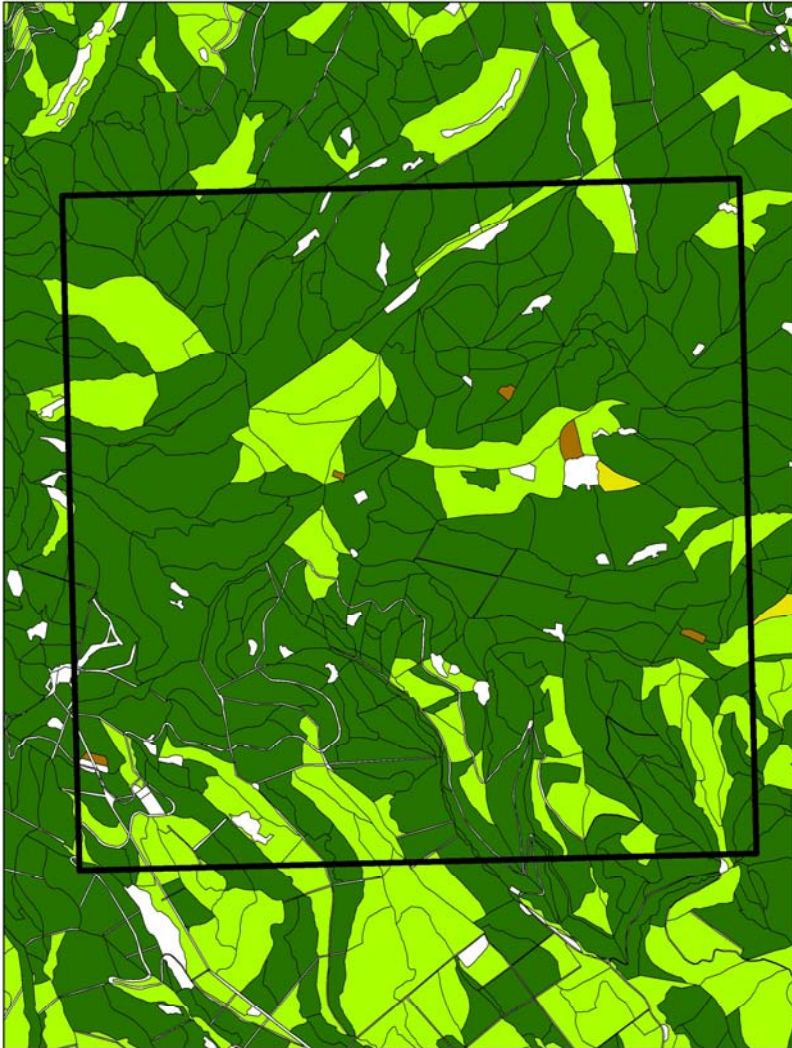
➤ MÉTA hatszög térképek

Létező információk korlátai

- Vegetáció- és élőhelytérképek

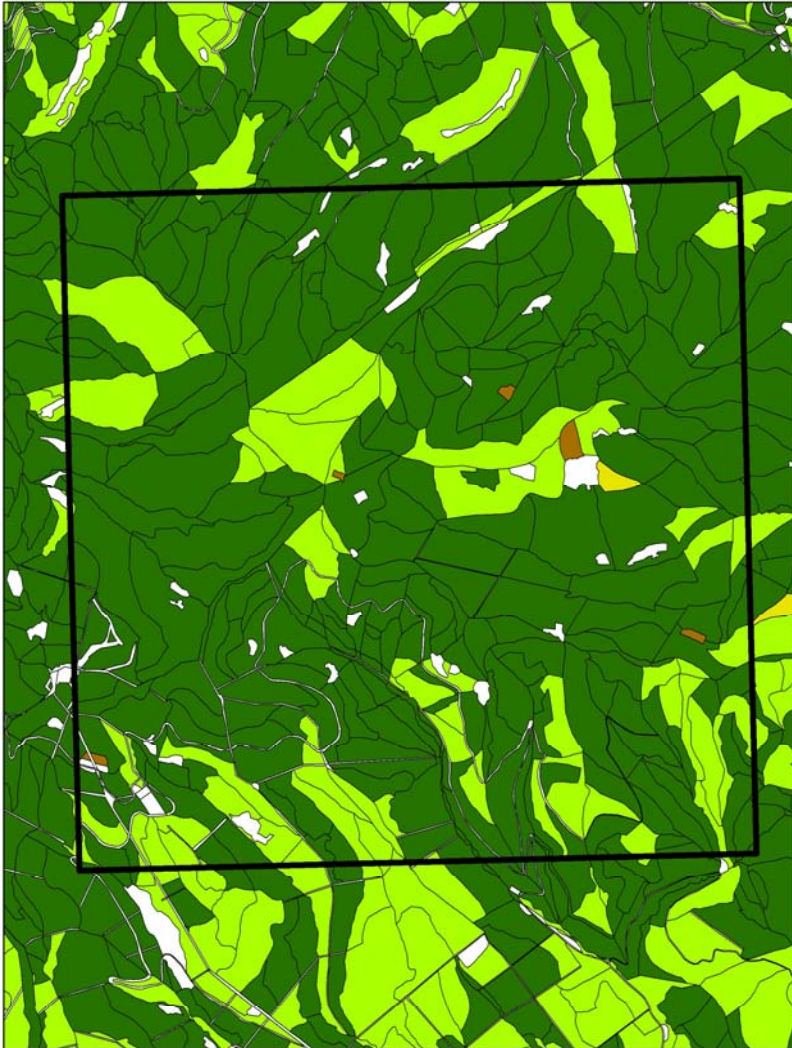
Létező információk korlátai

- Erdészeti üzemtervi térképek

Létező információk korlátai

- MÉTA hatszög térképek
- Vegetáció- és élőhelytérképek
- Erdészeti üzemtervi térképek
- Egyik sem jeleníti meg kellő mértékben az eltérő természetvédelmi értékű erdők közötti különbségeket

SH-4/13 Erdei életközösségek többcélú.....

Projektünk Céljai

- A Kárpátok régiójához tartozó Északi-khg területén az erdei életközösségek, erdőtípusok és az életciklusukkal erdőhöz speciálisan kötődő állatcsoportok (denevérek, rovarok, madarak) környezeti állapotának komplex felmérése és értékelése a Natura 2000 területek és fajok védelme, valamint az erdőgazdálkodás környezeti fenntarthatóságának erősítése érdekében

Projektünk Céljai

- Széles ágazatközi együttműködés kialakítása az eredmények természetvédelmi és erdészeti célú felhasználásának garantálása érdekében
- Denevérfajok esetében mérsékelt forrásigényű, innovatív jellegű fejlesztések megvalósítása, melyek középtávon megoldást jelenthetnek a kedvezőtlen erdőállapot miatt bekövetkezett állománycsökkenés megállításában

A konzorcium felépítése

1. Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
2. Eötvös Loránd Tudományegyetem
3. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság
4. Bükk Nemzeti Park Igazgatóság
5. Bükk Emlőstani Kutatócsoport Egyesület
6. WWF Magyarország

Legfontosabb feladatcsoportok

1. Erdőállapot-felmérési módszertan fejlesztése
2. Erdőállapot felmérések a Börzsöny, a Mátra és az Aggteleki Karszt területén
3. Zoológiai kutatások az Északi-középhegység területén
4. Denevérállományok megerősítése innovatív, berendezések fejlesztésével
5. N2000 erdőtípusok és állatfajok állapotértékelése, javaslatok és eredmények a Natura 2000 védelem és erdőgazdálkodás felé
6. Erdőkezelés hatás-monitoring rendszer felállítása
7. Kommunikáció

Erdőfelmérésünk célja, a módszertan főbb elvi vonásai

- A jelenlegi adatoknál tematikailag gazdagabb és térben több léptékben elemezhető adatok gyűjtése, a tisztán természetmegőrzési és/vagy gazdálkodási szempontokat is figyelembe vevő beavatkozások, kezelések tervezését támogató

Alapvető elvárásaink a módszertannal kapcsolatban

- GIS rendszerekben és a TIR-ben használható és elemezhető információkat szolgáltatasson
- A természetvédelmi kezelések tervezéséhez közvetlenül felhasználható adatokat szolgáltatasson, 1 : 10 000 méretarányra skálázva
- Az üzemtervi térképekkel összevethető, az erdőgazdálkodói egyeztetésekhez közvetlenül felhasználható adatokat szolgáltatasson (különösen erdőszerkezeti jellemzőket)

- Költséghatékony legyen, a felhasználás szempontjából szükséges és elégséges adatminőséget a lehető legkisebb ráfordítás mellett eredményezze
- Peremfeltétel a gyors és egyszerű adatgyűjtés, hogy nagy területeken (teljes Natura 2000 területeken) és a szakmai érintettek legszélesebb köre által (kutatói, természetvédelmi és erdészeti ágazat) elvégezhető legyen
- Legyen összehasonlítható létező egyéb adatbázisokkal (pl.: erdő adattár)
- Az adatokból a hagyományosan használt adatfedvények (különösen Á-NÉR élőhelytérkép feltjellemezéssel és EU jelentőségű élőhelyek térképe) is előállíthatók legyenek

Előkészületek: Irodalmi áttekintés

Magyarországi erdőkre vonatkozó adatgyűjtési rendszerek

Országos Erdőállomány Adattár

Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszer (EMMRE)

Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR)

MÉTA projekt: Magyarország Élőhelyeinek Térképi Adatbázisa

TERMERD projekt: A magyarországi erdők természetességének vizsgálata

Országos Erdőrezervátum Program

Natura 2000 erdős élőhelyek monitorozására kidolgozott javaslat

Vegetációtérképek

Összesítő értékelés

Az erdőkre vonatkozó adatgyűjtési rendszerek nemzetközi tapasztalatai

Regionális és globális elemzések (FAO, MCPFE, ICP, Forest Biota, FSC et al.)

Nemzeti erdőleltárak

Természetvédelmi célú megfigyelési rendszerek (Natura 2000, WKH stb.)

Értékelés

Mintavételi megközelítések

Egyes változó(csoportok) megfigyelésével kapcsolatos tapasztalatok

Előkészületek: Távérzékelés alkalmazhatóságának vizsgálata

Alvállalkozók bevonásával vizsgáljuk (majd):

- Az erdőszerkezet szempontjából homogén és heterogén területek elkülönítésének lehetőségeit
- Egyes erdőszerkezeti elemek feltérképezésének lehetőségeit
- Mindezekhez különböző adatforrások (pl. valós színes, multi- és hiperspektrális légi- és űrfelvételek, LiDAR) alkalmazhatóságát teszteljük

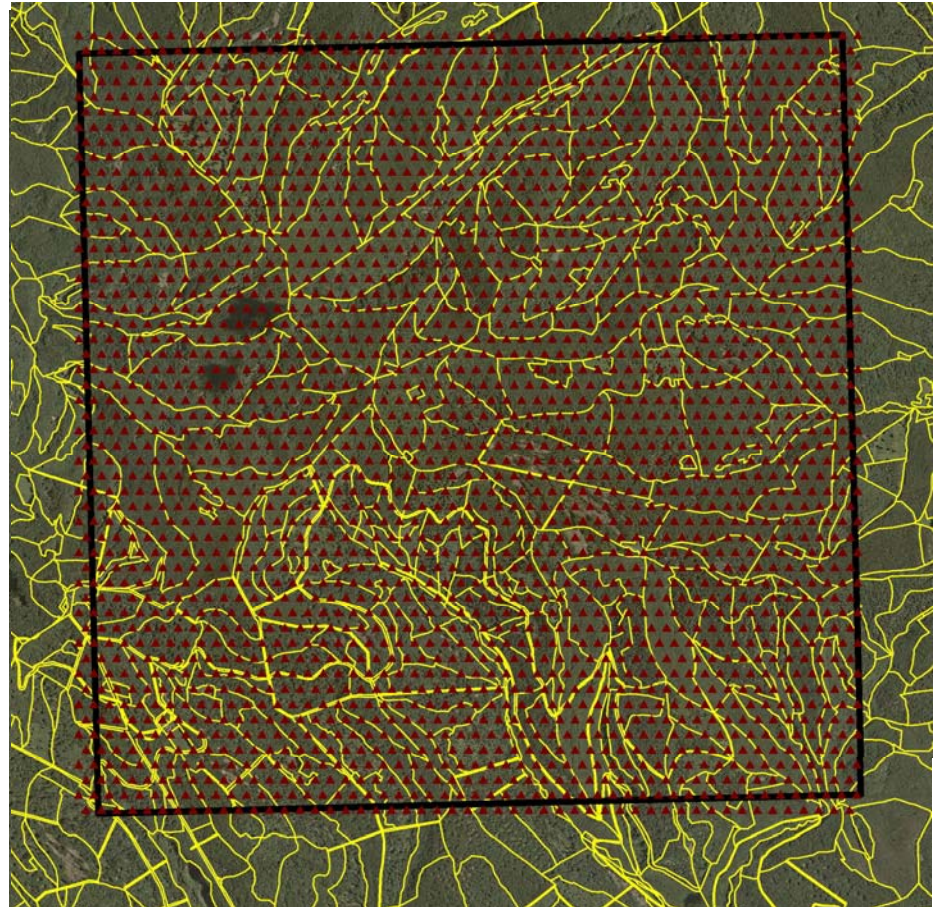

Technikai megoldások

Technikai megoldások

- Térben explicit kvázi-szisztematikus mintavétel
- Számos változó rögzítése
- Az erdőszerkezet és működés különböző aspektusait mutató tematikus térképek előállítása

Technikai megoldások

- GPS-es pozíciórögzítés
- Digitális adatrögzítés Androidos felületre fejlesztett környezetben
- Mintavételbe integrált dokumentumképek
- Adataink beépítése a projekt egységes térinformatikai adatbázis környezetébe

Felmérésbe vont változók köre

- „Származás” szerint:
  - Távérzékelés
  - Egyéb külső adatforrás
  - Terepi adatrögzítés
- Terepi mintavétel helyei szerint:
  - Pontok körül fix sugarú kör
  - Pontok körül még átlátható területről
  - Mintapontok közötti útvonal
- Ahol lehet kerüljük a nehezen becsülhető attribútumok alkalmazását

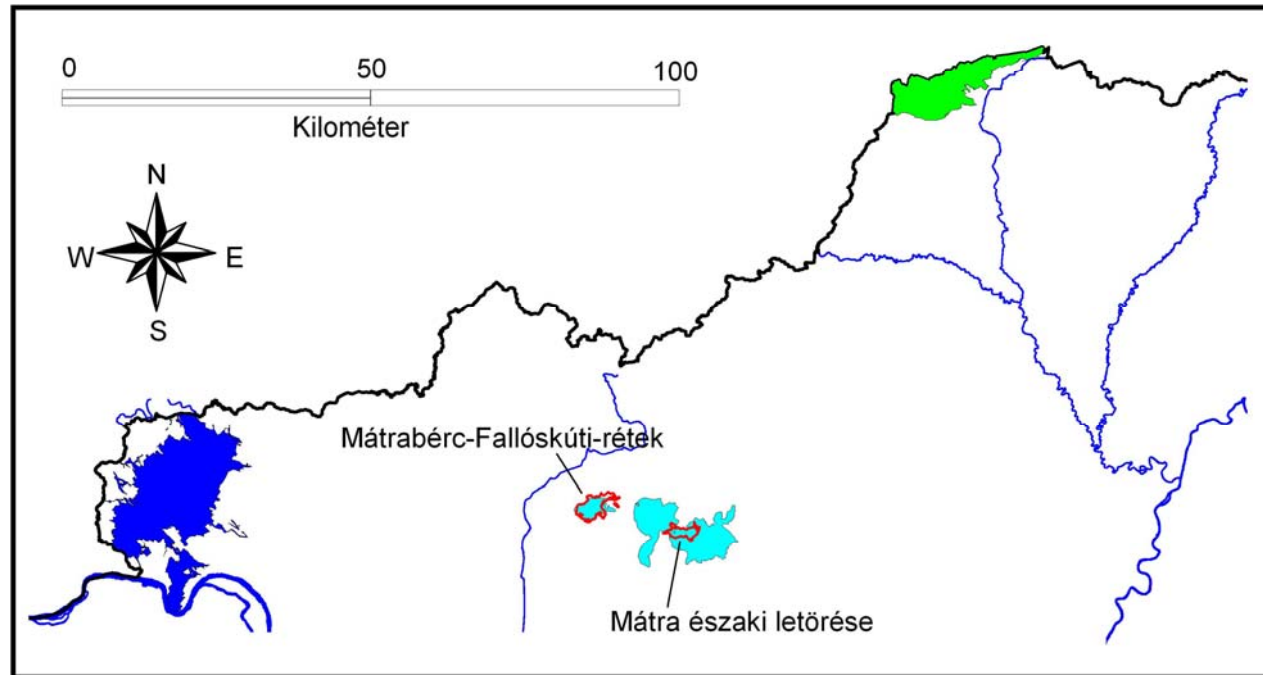
Felmérésbe vont változók köre

- Maximalista lista véglegesítés előtt
- Egyes változók mérésének alternatív módjait tavasszal teszteljük (pontosság- és ráfordításbecslés)
- Meghozzuk a fájó döntéseket (kihúzás, egyszerűsítés)
- Utána készítünk végleges protokollt valamikor őszre

Minőségbiztosítás

- Felmérők gondos kiválasztása rendszeres képzése
- Hibaszűrés a terepi adatfelvétel szintjén (androidos program) és az adatbázisba kerülés előtt
- Terepi felmérők ellenőrzése:
  - Mintapontok 5-10 százalékanak átfedő mintavételezése
  - Célzott terepi ellenőrzések

Erdőállapot-felmérés célterületei

Erdőállapot-felmérés helyszínei (KTT)

- Börzsöny
- Mátra Tájvédelmi Körzet
- Aggteleki-karszt

Mire jó mindez az SH-4/8-nak? Szünergiák, távlati hasznok

- Kölcsönös ellenőrzési lehetőség az átfedő területeken
- Távlatokban használható módszertani tapasztalatok szerzése
- Javaslatok megfogalmazása Natura 2000 országos monitorozáshoz

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!